

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2020/1. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Yönetim Muhasebesi

7 Temmuz 2020 Salı – 18.00 - 20.00

Uyarı: Cevaplama öncesi sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz.

SORULAR

SORU 1- Aşağıdaki kavramları kısaca açıklayınız.

- Ücret sapması (5 PUAN)
- Verim sapması (5 PUAN)
- Yarı değişken giderler (5 PUAN)
- Grafik tekniği (5 PUAN)

SORU 2- Beta şirketi tek bir mamulün üretimini gerçekleştirmekte ve satmaktadır. İşletmenin ilk üç yılının her birine ilişkin gider bilgileri aşağıdaki gibidir:

Birim Değişken Giderler	TL
Direkt ilk Madde ve Malzeme Giderleri	60
Direkt İşçilik Giderleri	36
Değişken Genel Üretim Giderleri	12
Değişken genel yönetim ve satış giderleri (satış miktarı başına)	8
Yıllık Sabit Giderler	
Sabit Genel Üretim Giderleri	1.200.000
Sabit Genel Yönetim ve Satış Giderleri	360.000

İşletmenin ilk üç yılına ilişkin üretim ve satış miktarları aşağıdaki gibidir:

Yıllar	Üretim miktarı (birim)	Satış miktarı (birim)
Birinci yıl	100.000	80.000
İkinci yıl	75.000	90.000
Üçüncü yıl	80.000	75.000

İşletmede üretilen mamulün birim satış fiyatı 140 TL'dir.

İstenen:

- İşletmenin üretim maliyetinin kapsamının belirlenmesinde tam maliyet yöntemini ve stok maliyetlerini hesaplamada FIFO yöntemini kullandığını varsayarak, birinci yıl, ikinci yıl ve üçüncü yıla ait birim üretim maliyetini hesaplayınız (5 PUAN) ve birinci yıl, ikinci yıl ve üçüncü yıla ait gelir tablosunu düzenleyiniz (15 PUAN).
- İşletmenin üretim maliyetinin kapsamının belirlenmesinde değişken maliyet yöntemini ve stok maliyetlerini hesaplamada FIFO yöntemini kullandığını varsayarak, birinci yıl, ikinci yıl ve üçüncü yıla ait birim üretim maliyetini hesaplayınız (5 PUAN) ve birinci yıl, ikinci yıl ve üçüncü yıla ait katkı tipi gelir tablosunu (15 PUAN) düzenleyiniz.

SORU 3- Çelik tencere üreten bir işletme, tencerelerde kullanılan plastik kulpları da kendisi üretmektedir. Plastik kulplar teknolojisi eskimiş bir makine kullanılarak üretilmektedir. İşletme yönetimi eskimiş olan makineyi hurdaya çıkarmak ve plastik kulpları temin etmek için yeni bir karar almak durumundadır. Alternatifleri aşağıdaki gibidir:

Birinci alternatif: yıllık 240.000 TL kira bedeli ödeyerek yeni bir makine kiralamak (faaliyet kiralaması) ve plastik kulpları üretmeye devam etmek,

İkinci alternatif: plastik kulpları dışarıdaki bir tedarikçiden birimi 32 TL'den satın almaktır.

İşletmede halen eski makine ile üretimi gerçekleştirilen plastik kulplara ilişkin birim başına giderler aşağıdaki gibidir. Bu giderler yıllık 40.000 birim plastik kulp üretimi dikkate alınarak hesaplanmıştır.

	<u>TL</u>
Direkt ilk madde ve malzeme giderleri	11,00
Direkt işçilik giderleri (değişken)	16,00
Değişken genel üretim giderleri	2,40
Sabit genel üretim giderleri	<u>14,60</u>
Toplam birim maliyet	44 TL

Sabit genel üretim giderlerinin 3 TL'si ustabaşı ücreti (doğrudan doğruya söz konusu plastik kulp üretimi için yapılan giderdir), 3,60 TL'si makinenin amortisman gideri, 8 TL'si ortak genel üretim giderlerinden gelen paydan oluşmaktadır.

Yeni makinenin direkt işçilik giderleri ve değişken genel üretim giderlerinde %25 azalışa neden olacağı, ustabaşı ücretinde (120.000 TL/yıl) ve direkt ilk madde ve malzeme giderlerinde ise bir değişikliğe neden olmayacağı beklenmektedir. Yeni makinenin yıllık üretim kapasitesi 60.000 birimdir. Ortak genel üretim giderleri, alınacak karardan etkilenmemektedir.

2/2

İstenen:

a) İşletmenin yıllık 40.000 birim plastik kulpa ihtiyacı olduğunu varsayarak, yukarıda sunulan alternatiflerin her biri için geçerli birim maliyet ve toplam maliyeti hesaplayınız. İşletme yönetimine hangi alternatifi önerirsiniz? Açıklayınız (20 PUAN)

b) İşletmenin yıllık 60.000 birim plastik kulpa ihtiyacı olduğu varsayıldığında, geçerli birim maliyet ve toplam maliyetlerde nasıl bir değişiklik meydana gelir? Hesaplamalarınızı yaparak gösteriniz. İşletme yönetimine hangi alternatifi önerirsiniz? Açıklayınız (20 PUAN).

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

CEVAP 1-

- Ücret sapması: Direkt işçilik fiili saat ücretinin standart saat ücretinden farklı olması nedeniyle meydana gelen sapmaya ücret sapması adı verilir.
- Verim sapması: Fiilen harcanan iş birimleri sayısının, elde edilen üretim için harcanmış olması gereken iş birimleri sayısından farklı bulunması nedeniyle, genel üretim giderlerinde ortaya çıkmış artışları veya sağlanmış tasarrufları gösterir. Verim sapması sadece değişken genel üretim giderleriyle ilgilidir, sabit genel üretim giderlerini kapsamaz.
- Yarı değişken giderler: İş hacmi sıfır olduğu zaman tümüyle ortadan kalkmayan, ancak iş hacmindeki değişimlere paralel olarak artıp, eksilen giderlerdir. İki kısımdan meydana gelir, sabit kısım ve değişken kısım.
- Grafik tekniği: Maliyet hacim ilişkilerinin tespitinde, incelenen gider veya maliyetin geçmiş birkaç döneme ait tutarları ile aynı dönemlerdeki iş hacimleri esas alınarak, her dönemin dağılım grafiği adı verilen bir grafik üzerinde ayrı bir nokta halinde işaretlenmesi, göz kararı ile bu noktaları ortalayan bir regresyon doğrusunun çizilmesi ve bu doğrunun eğimi ile başlangıç noktasının hesaplanması şeklinde uygulanan bir tekniktir.

CEVAP 2-

- Tam maliyet yöntemine göre birim üretim maliyeti

	Birinci yıl (TL)	İkinci yıl (TL)	Üçüncü yıl (TL)
Direkt ilk madde ve malzeme gideri	60	60	60
Direkt işçilik gideri	36	36	36
Değişken GÜG	12	12	12
Sabit GÜG	12*	16**	15***
Toplam birim maliyet	120	124	123

* 1.200.000 TL/100.000 birim = 12 TL

** 1.200.000 TL/75.000 birim = 16 TL

*** 1.200.000 TL/80.000 birim = 15 TL

Tam maliyet yöntemi ve FIFO'ya göre Gelir Tablosu

	Birinci yıl (TL)	İkinci yıl (TL)	Üçüncü yıl (TL)
Satışlar	11.200.000	12.600.000	10.500.000
SMM	(9.600.000)*	(11.080.000)**	(9.230.000)***
Satış Karı	1.600.000	1.520.000	1.270.000
Genel yönetim ve satış giderleri	(1.000.000)	(1.080.000)	(960.000)
• Değişken	640.000	720.000	600.000
• Sabit	360.000	360.000	360.000
Faaliyet Karı	600.000	440.000	310.000

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

* 80.000 birim x 120 TL = 9.600.000 TL

** (20.000 birim x 120 TL) + (70.000 birim x 124 TL) = 11.080.000 TL

*** (5.000 birim x 124 TL) + (70.000 x 123 TL) = 9.230.000 TL

b) Değişken maliyet yöntemine göre birim üretim maliyeti

	Birinci yıl (TL)	İkinci yıl (TL)	Üçüncü yıl (TL)
Direkt ilk madde ve malzeme gideri	60	60	60
Direkt işçilik gideri	36	36	36
Değişken GÜG	12	12	12
Toplam birim maliyet	108	108	108

Değişken maliyet ve FIFO yöntemine göre Katkı Tipi Gelir Tablosu

	Birinci yıl (TL)	İkinci yıl (TL)	Üçüncü yıl (TL)
Satışlar	11.200.000	12.600.000	10.500.000
Satışların maliyeti (108 TL x Satış miktarı)	(8.640.000)	(9.720.000)	(8.100.000)
Brüt Katkı Payı	2.560.000	2.880.000	2.400.000
Değişken Genel yönetim ve satış giderleri (8 TL x satış miktarı)	(640.000)	(720.000)	(600.000)
Net Katkı payı	1.920.000	2.160.000	1.800.000
Sabit Giderler	(1.560.000)	(1.560.000)	(1.560.000)
• Sabit GÜG	1.200.000	1.200.000	1.200.000
• Sabit genel yönetim ve satış gid.	360.000	360.000	360.000
Kara katkı/faaliyet karı	360.000	600.000	240.000

CEVAP 3-

a) 8 TL tutarındaki ortak genel üretim giderleri karar almada geçerli maliyet değildir. İşletme üretse veya dışarıdan satın alma kararı vermiş olsa bile bu gider gerçekleşmeye devam edecektir. Eski makinenin amortisman giderleri, batmış maliyet olduğu için karar almada geçerli maliyet değildir. Ustabaşı ücreti geçerli maliyettir, dışarıdan satın alma kararı verildiğinde bu maliyet ortaya çıkmayacaktır.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

	Birim			Toplam		
	Üretme	Satın alma	Fark	Üretme	Satın alma	Fark
Plastik parçanın alış fiyatı	-	32	(32)	-	1.280.000	(1.280.000)
Direkt İMMG	11	-	11	440.000	-	440.000
Direkt İşç. Gid. (16 TL x 0.75)	12	-	12	480.000	-	480.000
Değişken GÜG (2,40 TL x 0.75)	1,8	-	1,8	72.000	-	72.000
Ustabaşı ücreti	3	-	3	120.000	-	120.000
Makine kirası (240.000/40.000)	6	-	6	240.000	-	240.000
Toplam	33,8	32	1,8	1.352.000	1.280.000	72.000

İşletmenin 40.000 birim plastik kulpa ihtiyaç duyması halinde, üretmek yerine dışarıdan satın alması daha avantajlı görünmektedir. Dışarıdan satın alınması halinde maliyetlerde 72.000 TL fark söz konudur.

b) 60.000 birim plastik kulpa ihtiyaç duyulması halinde hesaplamalar aşağıdaki gibi olacaktır:

	Birim			Toplam		
	Üretme	Satın alma	Fark	Üretme	Satın alma	Fark
Plastik kulpun alış fiyatı	-	32	(32)	-	1.920.000	(1.920.000)
Direkt İMMG	11	-	11	660.000	-	660.000
Direkt İşç. Gid. (16 TL x 0.75)	12	-	12	720.000	-	720.000
Değişken GÜG. (2,40 TL x 0.75)	1,8	-	1,8	108.000	-	108.000
Ustabaşı ücreti (120.000/60.000)	2	-	2	120.000	-	120.000
Makine kirası (240.000/60.000)	4	-	4	240.000	-	240.000
Toplam	30,8	32	1,2	1.848.000	1.920.000	(72.000)

İşletmenin yıllık 60.000 birim plastik kulpa ihtiyacı olması halinde, makine kiralarak üretimi kendisinin gerçekleştirmesi 72.000 TL tutarında işletmeye avantaj sağlamaktadır.